

Huiszwaluw doet een stapje vooruit, Oeverzwaluw een stapje achteruit

Tabel 1. Huiszwaluw. Vergelijking tussen 2007 en 2008 gebaseerd op kolonies die in beide jaren geteld werden.

District	Aantal kolonies 2007-08	Aantal nesten 2008	Vershil (in %)
Waddengebied	11	366	10%
Groningen	33	1.497	0%
Fryslân	61	3.286	5%
Drenthe	49	1.358	-4%
Overijssel-west	24	805	7%
Twente	71	2.128	5%
Achterhoek	62	1.777	97%
Grote Rivieren	29	595	20%
Veluwe	75	1.623	1%
Flevoland	12	221	2%
Utrecht	43	1.395	6%
N-Holland-noord	68	1.436	2%
N-Holland-zuid	36	1.106	16%
Z-Holland-noord	39	1.399	18%
Z-Holland-zuid	64	1.911	9%
Zeeland	137	4.073	10%
N-Brabant-oost	58	1.455	7%
N-Brabant-west	69	2.221	15%
Limburg-noord	66	1.518	14%
Limburg-zuid	48	1.444	-6%

Tabel 2. Oeverzwaluw. Vergelijking tussen 2007 en 2008 gebaseerd op kolonies die in beide jaren geteld werden.

District	Aantal kolonies 2007-08	Aantal nesten 2008	Vershil (in %)
Waddengebied	6	447	29%
Groningen	29	940	-16%
Fryslân	18	1.664	-20%
Drenthe	23	2.876	45%
Overijssel-west	10	367	-54%
Twente	10	429	66%
Achterhoek	15	553	21%
Grote Rivieren	31	1.260	-22%
Veluwe	2	47	2250%
Flevoland	27	2.027	-11%
Utrecht	17	479	-22%
N-Holland-noord	3	12	-20%
N-Holland-zuid	19	796	186%
Z-Holland-noord	8	333	-10%
Z-Holland-Zuid	23	1.653	19%
Zeeland	7	376	31%
N-Brabant-west	14	660	-29%
N-Brabant-Oost	19	1.300	38%
Limburg-Noord	10	1.018	5%
Limburg-Zuid	7	997	-23%

In 2008 zijn vele kolonievogelliefhebbers op pad gegaan om Huiszwaluwen te tellen in steden of dorpen en Oeverzwaluwen op bouwlocaties, afgravingen en in rivieroeveren. Op deze manier werden ook in 2008 weer vele honderden kolonies geteld door vrijwilligers, een fantastische prestatie. Bedankt opnieuw

Huiszwaluw

In 2007 spraken we, na jaren van positief nieuws, over een lichte achteruitgang van enkele procenten. Gelukkig kreeg dit geen vervolg in 2008. Wanneer we de aantallen van bijna 1100 kolonies (zowel in 2007 als 2008 geteld) vergelijken, gaat het om 29.387 paren in 2007 en 31.127 in 2008, een stijging van bijna 6%. De steekproef was in beide jaren geografisch goed verdeeld, zodat de situatie in de verschillende regio's vergeleken kan worden.

Regionale verschillen

In de meeste provincies bleven de verschillen klein ten opzichte van 2007 (tabel 1). Uitzondering vormt de provincie Gelderland met een vooruitgang van 33%. Regionaal waren de verschillen opvallender. Zo was er binnen Gelderland een groot verschil tussen de Achterhoek (+97%) en de Veluwe (+1%). In Zuid-Holland zien we een verschil tussen het zuidelijke deel, waar de populatie groeide met 9%, en het noordelijke deel, waar de groei twee keer zo groot was. Let ook op Noord-Holland, waar de groei ten noorden van de lijn Egmond aan Zee-Hoorn slechts 2% bedroeg, tegen 18% in het zuidelijke deel. In de provincie Groningen bleef de stand nagenoeg gelijk.

Oeverzwaluw

Hoewel er tegenwoordig veelvuldig wordt gebroed in gronddepots op bouwlocaties, waarvan er voldoende lijken te zijn, mochten we in 2008 niet rekenen op een stap voorwaarts. De krimp was echter niet zo sterk als in 2007 (toen -10%). Een vergelijking van 263 kolonies waarover we uit zowel 2007 (17.488 paren) als 2008 (16.926) gegevens ontvingen, geeft een landelijke achteruitgang van bijna 6% aan. Ongunstige omstandigheden in het overwinteringsgebied (Sahel) of tijdens de trek lijken de meest voor de hand liggende oorzaken hiervoor te zijn. In het recent verschenen broedvogelrapport 2007 wordt uitgegaan van een populatie van ongeveer 22.000 paren. Uitgaand van de hierboven gemelde steekproef zou dat betekenen dat de populatie in 2008 zo'n 20.750 paren telde.

Regionale verschillen

Ook bij de Oeverzwaluw zien we grote regionale verschillen (tabel 2), even afgezien van artefacten veroorzaakt door een te kleine steekproef (Veluwe: slechts twee kolonies). In Drenthe werd, gemiddeld over 23 kolonies, een positief resultaat neergezet van +45%. Dit was echter grotendeels te danken aan een van de best scorende kolonies van Nederland. In Nijensleek, Vledder, schoot het aantal nestgangen van 101 in 2007 naar 607 in 2008. Een andere fysisch-geografische regio die het goed deed zijn de zeekei- en laagveengronden van Noord-Holland-zuid (toename met 186%). Kolonies die in 2008 duidelijk in mineur verkeerden, waren er ook, zoals bij de Penitentiaire Inrichting van Almere-Buiten. Van de honderden paren in 2004-07 kwam slechts een drietal terug. Ook bij Meppel (Tweelo) was het knarsetanden. Het aantal nestgangen liep daar terug van 125 naar 3. Dit alles past echter bij het gedrag van Oeverzwaluwen. De soort is het gewend om van tijdelijk geschikte locaties gebruik te maken. Een zandbult van een aannemer, een gronddepot naast een zandzuigplas en het talud van een pas aangelegd viaduct zijn tegenwoordig typische broedplekken voor Oeverzwaluwen. Zulke kunstmatige kolonieplaatsen zijn te vergelijken met meer natuurlijke pioniersituaties zoals rivieroeveren en hebben vrijwel altijd een tijdelijk karakter.

Verstoring van kolonies?

Met enige regelmaat krijgen wij vragen van tellers die zich ongerust maken over verstoring van broedende Huis- of Oeverzwaluwen. Voor allerlei vragen over wat-mag-wel en wat-mag-niet bestaat een website, specifiek over vogels en de wet. Deze site van Vogelbescherming Nederland heet: www.vogelsendewet.nl. Misschien dat het u (en de vogels) kan helpen!

Joost van Bruggen

Het LSB is een onderdeel van het Meetnet Broedvogels dat wordt georganiseerd in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring. Het LSB-project wordt uitgevoerd in samenwerking met het CBS en wordt financieel mogelijk gemaakt door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit - GAN.